

โคลงนิราศนรินทร์

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฉาปนกิจศพ

นายสุทธีชัย วิงประวัต

หัวหน้าแผนกที่ดิน กองที่ดิน

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

895.9113,
ด 967(ส)

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๔

โคลงนิราศนรินทร์

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

นายสุทธีชัย วังประวัต

หัวหน้าแผนกที่ดิน กองที่ดิน
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

หอสมุดแห่งชาติ

สาขาจังหวัดนครราชสีมา

เลขที่ ๑๕๖ 104

เลขที่ ๘๙๕.๙๑๓
๗ ๑๖๗ ๖

เลขที่ ๑๕๖๗๕๖ ๗๕๖

มอบให้ห้องสมุด

กรมมณฑลทหารบก จาก

คำนำ

เนื่องในงานฉาบฉวย นายสุทนต์ วิงประวัต หอหน้า
แผนกที่ดิน กองที่ดิน ดำเนินงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
กำหนดงานในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ เมรุวัด
มกุฏกษัตริยาราม บรรดาญาติและมิตรผู้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ
ได้มาแจ้งความจำนง ณ หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร เพื่อ
ขออนุญาตจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง นิราศนรินทร์ สำหรับแจกเป็น
อนุสรณ์ กรมศิลปากรมีความยินยอมอนุญาตให้จัดพิมพ์ได้ดัง
ประสงค์

เนื่องจากโคลงนิราศนรินทร์มีความไพเราะเป็นเยี่ยม แต่
หากมิถอยคำที่เข้าใจยากอยู่บางตอน ซึ่งถ้าไม่เข้าใจความ
แจ่มแจ้งอาจจะทำให้ความไพเราะเสียไป กรมศิลปากรจึงได้
ทำอธิบายคำที่เข้าใจยากไว้มากเป็นบางคำไว้ท้ายเล่ม และได้
จัดทำรูปเส้นทางเดินที่สำคัญ ๆ ของนายนิราศนรินทร์ไว้ด้วย เพื่
ให้ท่านผู้อ่านเข้าใจกระจ่างชัดยิ่งขึ้น

กรมศิลปากรขออนุโมทนาในกุศลบุญราศ์ที่กษัตริย์นุชพาน
ซึ่งบรรดาญาติมิตรของ นายสุทนต์ วิงประวัต ได้พร้อมใจกัน

เป็นต้นมานั้น และจัดพิมพ์บทประพันธ์ที่ดัดแปลงให้แพร่หลาย
 เป็นการช่วยส่งเสริมเชิดชูวรรณคดีของชาติ ขออภัยตมตมตมตม
 บวงจกคณบดีให้ นายสุทธิชัย วงประวดี ผู้วางชนม์ ประดับ
 ดุริในดัมปราชญ์พจนทุกประการเทอญ.

หลวงวิเชียรแพทยาคม
 รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากร

๒๒ พฤษภาคม ๒๔๙๙

นายสุทธิชัย วิงประวัต

ชาตะ ๕ เม.ย. ๒๔๖๐

มรณะ ๑๑ เม.ย. ๒๕๕๕

ประวัตินายพรินทรธิเบศร์ (อิน)

นิราศนรินทร์ เป็นวรรณคดีบทขอมแต่งเรื่องหนึ่ง ของ
กรุงรัตนโกสินทร์ ด้วยมีความไพเราะเป็นเยี่ยม ผู้แต่งไม่บอก
ไว้ชัดเจน นอกจากปรากฏอยู่ในโคลงบาทสุดท้ายของเรื่องว่า
“โคลงเรื่องนิราศนรินทร์นี้ ร่องบาทบวรหวังถวิล ว่าไว้”
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้
ทรงสันนิษฐานเรื่องราวของผู้แต่งว่าควรจะเป็น อิน (ตามที่บ่ง
ไว้ในโคลง) และควรเป็นมหาดเล็กในกรมพระราชวังบวรมหา
เสนานุรักษ์ ในรัชกาลที่ ๒ ซึ่งเมื่อสอบคํ่าเนียบข้าราชการวัง
หน้าในสมัยนั้นก็มิได้มีตำแหน่งนายพรินทรธิเบศร์ ทั้งเมื่อสอบกับ
เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ก็มีความขัดแย้งกัน คือปรากฏตาม
ประวัติศาสตร์ว่า ในรัชกาลที่ ๒ นั้นศึกพม่ามาตีเมืองถลางและ
เมืองชุมพร เมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๒ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้กรมพระราชวังบวรเสด็จยกทัพหลวงไปปราบพม่า เส้นทาง
ที่ทรงยกกองทัพไปก็ บันทา เดียวกับที่นายพรินทรธิเบศร์ อธิบาย
ไว้ในนิราศของตน คือออกจากกรุงเทพฯ ทางเรือ และไปขึ้น

นิราศนรินทร์

ศรัทธพิศาดภาพ เดอหล้าดบดมส์วรรค์ จรรโลงโลก
กว้างกว้าง แผ่นแผ่นผางเมืองเมรุ ศรัทธยชเยนทร์แย้มฟ้า
แจกแจ่งจ้เจ็ดจันทร เพียงรพพรรณมืองดาว ขุนหาญห้าว
แห่นบาท ดัระทุกขราชฐ์รอนเด่น ด้ายเค็กเคียนดังหล้า
ราญราบหน้าภวัน เขญข้าวยนิยอบตัว คอบค้อมหัวไหว
ดะดาว ทุกไท่น้าวมาดย์นอม ขอบอกอ้อมมาอ่อน ผ่อน
แผ่นดินให้ผาย ขยายแผ่นฟ้าให้แผ่ว เดียงทแกดัวไหกด้า พระ
ยศไท่เทอดฟ้า เฟื่องฟุ้งทศธรรม ทานแฮ

อวยุชยาศด่มแล้ว	ดอยดส์วรรค์	ดงญา
สิงหาดนัปรางครตน์บวร	เจ็ดหล้า	
บุญเพรงพระหากดรร	คำด้นรุ่ง	เรื่องแฮ
บังอบายเบิกฟ้า	ฝึกฝน	ใจเมือง

* ๑๑๒
ทนต์ต้องการไท

ปรกตเป็นเลี่ยน

เรื่องเรื่องไทรรักนพ	พินแดง
รินรดพระบรมมณเฑียร	คำเช่า
เจดีย์ระตะแซง	เดี่ยวคยอด
ยดยงแดงแก้ว	แก่นหล้าหล้ากมลวรรค
โบสถ์ระเบียงมณฑป	ไพหาร
ธรรมาสันคำดาตนา	พระแผ้ว
หอไตรระฆังชาน	กายคำ
ไชยประทีปโคมแก้ว	ก่าฟ้าเพื่อนจันทร์
เสด็จสารพระยศชอง	ดรรเสริญ
ใบแจ่มใจจำเรณู	รำอ้าง
ตราตรอมตระโมจเห็น	หวนดวาท
อกวะหวิหววนร้าง	รับรอนการณรงค์
แดงปางบาราศห้อง	โหยครวญ
เสนาะเสนห์กำสรด	ตั้งแก้ว
โอบองค์ผอนอวน	ออกโอษฐ์ อรเอย
ยามหนึ่งฤาแคล้วแคล้ว	คดาคคด้ายขวนบี

เรื่องเรื่องไตรรัตน ^{๒ ๔ ๒} พน	พน ^๒ แดง
รินรด ^๒ พระธรรมแดง	คำ ^๒ เช่า
เจด ^๔ ยระตะ ^๒ แซง	เดี่ยว ^๔ คยอด
ยด ^๔ ยงแดง ^{๒ ๒} แก้ว ^๒ เกา	แก่น ^๒ หาด ^๒ หาด ^๒ ก ^๒ ด ^๒ วรรค
โบ ^๔ ส ^๔ ถ ^๔ ระเบ ^๒ ยง ^๒ ม ^๒ ร ^๒ ท ^๒ ป ^๒ พน ^๒	ไพ ^๒ หาร
ธ ^๒ ร ^๒ มา ^๒ ด ^๒ น ^๒ คำ ^๒ ตา ^๒ ตาน	พระ ^๒ แผ่ว
หอ ^๒ ไตร ^๒ ระ ^๒ ม ^๒ ง ^๒ ช ^๒ าน	ภา ^๒ ย ^๒ คำ
ไซ ^๒ ป ^๒ ระ ^๒ ท ^๒ ป ^๒ โค ^๒ ม ^๒ แก ^๒ ว	ถ้า ^๒ พา ^๒ เพ ^๒ อ ^๒ น ^๒ จ ^๒ น ^๒ ท ^๒ ร
เส ^๒ ร ^๒ จ ^๒ ด ^๒ าร ^๒ พระ ^๒ ย ^๒ ศ ^๒ ช ^๒ อง	ด ^๒ ร ^๒ ร ^๒ เส ^๒ ริ ^๒ ญ
ไ ^๒ บ ^๒ แจ ^๒ ม ^๒ ใจ ^๒ จำ ^๒ เร ^๒ ญ	ร ^๒ ำ ^๒ อ ^๒ าง
ศ ^๒ ร ^๒ า ^๒ ศ ^๒ ร ^๒ อม ^๒ ต ^๒ ระ ^๒ โม ^๒ จ ^๒ เห ^๒ ิน	ห ^๒ ว ^๒ น ^๒ ด ^๒ ว ^๒ า ^๒ ท
อ ^๒ ก ^๒ ว ^๒ ะ ^๒ ห ^๒ ว ^๒ ว ^๒ ห ^๒ ว ^๒ น ^๒ ร ^๒ ำ ^๒ ง	ร ^๒ ิ ^๒ บ ^๒ ร ^๒ อ ^๒ น ^๒ กา ^๒ ร ^๒ ณ ^๒ ร ^๒ ง ^๒ ค
แ ^๒ ถ ^๒ ด ^๒ ง ^๒ ป ^๒ าง ^๒ บ ^๒ ำ ^๒ ร ^๒ า ^๒ ศ ^๒ ห ^๒ อง	โ ^๒ ห ^๒ ย ^๒ ค ^๒ ร ^๒ ว ^๒ ญ
เส ^๒ น ^๒ า ^๒ ะ ^๒ เส ^๒ น ^๒ ห ^๒ ัก ^๒ า ^๒ ด ^๒ ร ^๒ ว ^๒ ด	ด ^๒ ัง ^๒ แก ^๒ ว
โ ^๒ อ ^๒ บ ^๒ อง ^๒ ค ^๒ ม ^๒ อ ^๒ น ^๒ อ ^๒ ว ^๒ น	อ ^๒ อ ^๒ ก ^๒ โ ^๒ ษ ^๒ ฐ ^๒ อ ^๒ ร ^๒ เ ^๒ ย
ย ^๒ า ^๒ ม ^๒ ห ^๒ น ^๒ ง ^๒ ฤ ^๒ า ^๒ แ ^๒ ค ^๒ ด ^๒ ว ^๒ แ ^๒ ค ^๒ ด ^๒ ว	ค ^๒ ด ^๒ า ^๒ ค ^๒ ด ^๒ ำ ^๒ ย ^๒ ช ^๒ ว ^๒ บ ^๒ บ ^๒

ฝากอุมาศมรแม่दै	ดกษมี เด่านา
ทราบด้วยมฤจกร	เกลือกโกด
เรียมคตจบจนตร	โตกล่วง แด่วแม่
โฉมฝากใจแม่ได้	ยิ่งด้วยใครครอง
บรรจถรณ์หมอนม่านมุง	เคียงคัมร
เคียงช่วยเตือนนุชนอน	แท่นน้อง
ดูโฉมแม่จกจร	จากม่าน มาแฮ
ม่านอย่าบิกบังห้อง	หับให้คอยหน
ดั่งดาร์เป็นห่วงให้	แหนขวัญ แม่ฮ่า
ขวัญแม่คัมบุรณจันทร์	แจ่มหน้า
เกศนพพร	โนนภาค
งามเงอนหางยงฟ้า	ฝากเจ้าจงด
เรียมจากจกเนนน้อง	จงเนา นะแม่
ศรีสวัสดิ์ดเทอญเขาว	อย่าอ้อน
อานาจศัยสอองเรา	คินร่วม กนแม่
การณรงค์ราชการรอน	เรงแด่วเรียมดา

นิราศนรินทร์

๕

ดงเรือเรือเค็ดอนกว้าง	ขวัญดีว	แดแม่
ทรตนั่งถอนใจปลิว	อกว่า	
เหตยวหลังพหवादหิว	ใจวาก	
แดดังดบหน้าหน้า	แม่หน้า เอ็นด	
ออกจากคลองชุดข้าม	ครรไ	
เรือวงอกว่าใจ	หวาดชว	
เด็ดแดดงเด็ดโย	บวแบ่ง	มาแม่
จากแต่อกใจปลัว	เปตียนไวในนาง	
บรรดูอาวาสแจ้ง	เจ็บบกาม	
แจ้งจากจงอาราม	พระรู	
เวรานูเวรตาม	ศดัดวาท	แดฤา
วานวัดแจ้งใจชู	จากข้าสงวนโฉม	
มาคดองบางกอกกตุ้ม	กตางใจ	
ฤา บ่กอกหนองใน	อกชา	
แสนโรคเท่าไรไร	กอกกรว	ราแม่
เจ็บรักแรมรด์กล้า	กอกกรอชฤาคดาบ	

* ที่นี้ต้องการไท

ปรกติเป็นหน้า

นิราศนรินทร์

ชาวแพแม่แก้งคำ

แพพืดตราดาทอง

ระดักดีดะใบกรอง

ซัดสออดสอองดีหอม

วัดหงส์เหิมราชร้าง

เรียนนราเรือนด้าย

หงส์ทรงดีพกตรัณาย

จะดังดาร์นุชคตอย

ดังขกระจายพจากเจ้า

ดังขพระดีกรทรง

สรวมทพิยด์ชาดรง

ดังขดระส่มรจงแผ้ว

จากมามาตวตา

บางยเรอราพตาง

เรอแผงชวยพานาง

บาง บัรบคาคตอง

ชายของ

เทศย์อม

เครือมาศ แม่เฮย

ห่อหุ้มบัวบัง

รงถวาย นามแฮ

ดวาทสร้อย

พรหมโลก แดญา

คตาท้าวไปทัน

จอมอนงค์

จักรแก้ว

ด้ายดวาท พ็เฮย

ผอนถา เรยมถึง

ด้าบาง

พพรอง

เมียงม่าน มานา

คตาวนาตาคตอ

* ทนต้องการไท

ปรกติเป็นท่า

นิราศนรินทร์

๓

มาด้านด้านบรื่อง
 ตาหงศาเหศวรบัค
 คาเรียมหลังชลคก
 ไฟด้านดับแดไหม้

นางนองชลน่านใต้
 ไหลเดให้ชลตบปราง
 แล่นไค่กตั้งดาร์ปาง
 นาดักเรียมชบหน้า

บางขุนเทียนถิ่นบ้าน
 เทียนว่าเทียนแดงดี
 เย็นยามพระสุริยต์
 เทียนแม่จุดจกเข้า

ปานหมาโนชญ์น้อย
 เก็บเกศฎากรของมาดย์
 ประจันตร์จอกทองธาร
 นอนหงสามแถมดงถอย

เรือกพัก พดเคย
 บัดไว
 ควงย่าน
 มอคม้วยถาม

ตบบาง
 แม่คด้า
 จากพิ ปลอบแม่
 เนตรหนานางนอง

นามม
 ด่างเหยา
 ดาโตก ดงแม่
 ลู่ห้องหาใคร

นางพาด พิเอย
 มาศหอย

ประทิน ทาฤา
 ทุกขพรองความใคร

คิดไปใจบัวน้ปม	จกคน
ใจหนึ่งเกรงราชชน	ชมคราม
ใจหนึ่งบัวนพานขึ้น	บักปวด ทรวงนา
ใจเจ็บฝันใจห้าม	ห่อนเจ้าเห็นใจ
มิตรใจเรียมจอตเจ้า	จกคิด ถึงฤา
จากแม่เจ็บเล่มอจิตต์	พบาง
ฤาถ่มมตายปลิด	แปดนลวาท
จำพิไหยให้ช่าง	คำเช่าช่างาย
ไปคักลุดมุงม้วย	หมายเป็น คายเลย
ศุณย์ชีพไหนนุชเห็น	หากถ
อรเอยตบหงเอน	ตนก นะแม่
โอโอะโกถกนก	เมอไซจกถม
เรียมามาเกดโกถ	บางบคน
ถนตหนึ่งบอนเดียดชอน	ชานได้
จากมาพคายนม	เล่มอชีพ เรียมเอย
แรมรด์กามาใหม่	ตากตอองทรวงคาย

นิราศนรินทร์

๘

บางกกกกดกล่อมแก้ว	กับแด
กรตระกองนุชแปร	ปรับเนอ
दानโดมวิไธแสง	ชระมุ่น ออกเอย
จำนรรวัดเกอ	กกแกวกบทรวง
หวักระบือกบินทรราชรา	รณรงค์ แดญา
คตกบาตกระบือดง	เค็ดหวน
ดบเคียรทรพลก	คำเด่า แดแม่
เล่มอพเค็ดลมรดน	ชาดด้วยคมเวร
โคกขามดอนโคกคล้าย	ลันฐาน
ขามรุ่มริมธารล่านาน	ลันกน
พุนเพียงโคกฟ้าदान	แดโลก ลัวแม่
ถนตหนึ่งโคกขามช	เดให้ให้รียมเห็น
มาคตของโคกเต่าตง	ใจฉาย
ควเต่าญามหมาย	โคกอ้าง
เจบอกพอนอาย	ออกปาก ไต่ญา
คั่นคิตโคกขวัญร้าง	อยู่เร็นแรมเกษม

มหาชัยชัยฤกษ์น้อง	นาฏลง โรงฤา
รกร่วมพุทธมนตร์ดั่งขมิ	เล็กช่อม
เด็ดเคี้ยวรแม่ทัดมวง	คดคู่ เรียมเอย
ชเยศชุมญาศิห้อม	มอบให้สองส้ม
ทำจนจนจอดธา*	คอยถาม ไตฤา
จนช่วยจำใจความ	ชาวเรือน
เยยวมงแม่มาตาม	เตือนเร่ง ราแม่
จนหุรบเรียมชอน	เคราธา จนคอย
บ้านบ่อน้ำบกแห้ง	ใบเห็น
บ่อเนตรคงขงเป็น	เด็ดได้
อาโถมแม่แบบเบญ -	จตุกษณ์ เรียมเอย
มาชบอดส์ดุษให้	พลั่วจกดา
นาขวางใครแหวะรุง	เป็นทาง
ปองบ่อใบปองนาง	บ้วยไชร
นามขวางไขว่หนามขวาง	ในอก อีกแม่
ใครบ่งฤาเบาได้	เท่านั้นองนางถอน

* ที่นี้ต้องการโท ประกटเป็นท่า

ตามสืบส่องคดคอง ^๒	เวียนวง
คิดวาคันหลังหลัง ^๒	ทกเดยว ^๒
บังเนนียนไฉนบง	พกตรแม่ ^๒ เห็นญา
แดะตงดมเคยว ^๒	ชบคางคำสตา ^๒
มาคตองย่านชอชา ^๒	พิศวง
ชอชตอดย่านเดยวตรง ^๒	รวดรว ^๒
ใจคดคองคอง ^๒	รักแม่ ^๒ นะแม่
ไปคตอดเดยพดว ^๒	พลค้องมาไกด ^๒
เห็นจากจากแจกกาน ^๒	แกมระกำ
ถนักระกำกรรรมจำ	จากชา ^๒
บาบใดทโททำ	แทนเท่า ^๒ ราแม่
จากแต่คาบหน้า ^๒	พ้องคองถนอม ^๒
เรียมจากญาจับชาว ^๒	เต็มคำ ^๒ หนึ่งเดย ^๒
รินชงชดจวนจำ	เนืองแคน ^๒
หียบกับกระยากำ	คิแม่ ^๒ คอยแม่
เหียนฤหายหอบแหนน ^{๒*}	อกคางคายคน ^๒

* ๒๒๒
ทนต่อการโท

ปรกติเป็นแน้น

ปราณ^๔นุช^๑อยู่^๒เหี่ยว^๓
 เย็น^๔แม่^๑เยียม^๒จก^๓เห็น^๔
 ครวญ^๑หา^๒พ^๓ใคร^๔เป็น^๑
 ด้^๑ไบ^๒พ^๓เป^๔ด^๑ย^๒น^๓จ^๔ก^๑บ^๒อง^๓

แต่^๑เือง^๒ถ^๓ง^๔า^๑ค^๒เด^๓ย^๔ว^๑
 ด้^๑อ^๒ด^๓ช^๔ง^๑ต^๒า^๓เร^๔ย^๑ม^๒แ^๓ล^๔ว^๑ง^๒
 จ^๑ว^๒บ^๓จ^๔ัน^๑ท^๒ร์^๓แ^๔จ^๑ม^๒โ^๓ด^๔ก^๑แ^๒ป^๓เ^๔ด^๑ง^๒
 ห^๑ว^๒น^๓ว^๔า^๑ม^๒ช^๓แม่^๔ฟ^๑น^๒

ช^๑ม^๒แ^๓ช^๔ค^๑ค^๒ไ^๓ห^๔เ^๑น^๒า^๓
 เ^๑ค^๒เ^๓น^๔ด^๑า^๒ห^๓น^๔ว^๑ง^๒ก^๓ด^๔า^๑ง^๒
 พ^๑ม^๒พ^๓พ^๔ก^๑ต^๒ร^๓แม่^๔เพ^๑ญ^๒ป^๓ร^๔า^๑ง^๒
 ช^๑า^๒ก^๓ว^๔า^๑แ^๒ช^๓ไ^๔ย^๑แ^๒ย^๓ม^๔

วิ^๑เว^๒ก^๓ด^๔ุ^๑เห^๒ว^๓า^๔ก^๑อ^๒ง^๓
 ก^๑ระ^๒ด^๓า^๔ว^๑เ^๒ด^๓ย^๔ง^๑น^๒ก^๓น^๔ก^๑
 พ^๑ล^๒ิ^๓ก^๔ป^๑ด^๒อ^๓บ^๔เป^๑ด^๒า^๓ไ^๔จ^๑ท^๒ก^๓
 ป^๑ด^๒ุ^๓ก^๔พ^๑ิ^๒ฎ^๓า^๔เร^๑ย^๒ม^๓ร^๔อ^๑ง^๒

เย^๑ย^๒บ^๓เย^๔น^๑

แ^๑ด^๒เ^๓ห^๔อ^๑ง^๒

ด^๑อ^๒ง^๓ป^๔ด^๑อ^๒บ^๓แม่^๔เด^๑ย^๒

บ^๑ี^๒ด^๓ห^๔น^๑า^๒น^๓าง^๔ไ^๑ห^๒ย^๓

ด^๑ิ^๒บ^๓แ^๔ด^๑ง^๒

ท^๑ว^๒พ^๓น^๔

มา^๑เป^๒ด^๓ย^๔น^๑

เย^๑ย^๒ม^๓พ^๔า^๑ห^๒า^๓เร^๔ย^๑ม^๒

น^๑ว^๒ด^๓น^๔าง^๑

ค^๑า^๒ย^๓แ^๔ต^๑ม^๒

จ^๑ก^๒เป^๓ร^๔ี^๑ย^๒บ^๓ไ^๔ด^๑เด^๒ย^๓

ย^๑ิ^๒ง^๓ย^๔ม^๑อ^๒ป^๓ด^๔ร^๑

ด^๑ง^๒ค^๓ก^๔แ^๑ด^๒ว^๓แ^๔เฮ^๑

น^๑ุ^๒ช^๓พ^๔ร^๑อ^๒ง^๓

ถ^๑า^๒ม^๓แม่^๔ไ^๑ห^๒น^๓แม่^๔

เร^๑ีย^๒ก^๓เจ^๔า^๑ไ^๒บ^๓า^๔น^๑

นิราศนรินทร์

๑๓

โอดวงดาเรศค้อย	เคอนคืบ
ดัดดงดวงอจกดับ	พพร้อย
ชวาลาจะลาดับ	นศพ แพงเออย
หดับฤคณครอมละห้อย	อยหองหนหง
เรอมารุง บรู	คณวน
คณแต่ตาใจผืน	คดับคด้าย
แปดยามย้าเดย็น	แทนท่ม โมงแม่
นอนหงดุกย่นยาย	ยงรอนเรยมว
แม่กตองกตองบได้	ยินดิง
รวแต่กรประนัง	หนงคือน
ทรวงพแผ่เพียงหนง	ชงชอบ กตองเออย
กตองบชอนเรยมชอน	อกแค่นคะนังโคม
ออกจากปากน่านาน	นองพราย
อรรณพพิศาตส่าย	ควงควาง
จากนางยงคณตาย	ทหนง นะแม่
เทยรจกทอดตัวขว้าง	ศพไว่กลางวน

ด ^๑ รวด ^๑ เด้ยงพระด ^๑ มทร ^๑ ครน ^๑	ค ^๑ รว ^๑ ญ ^๑ ค ^๑ ระ ^๑ น ^๑ อง
ค ^๑ ด ^๑ น ^๑ ก ^๑ ค ^๑ ด ^๑ ค ^๑ ลาย ^๑ ฟ ^๑ อง	เพ ^๑ อง ^๑ พ ^๑ น
ค ^๑ า ^๑ ด ^๑ ท ^๑ ร ^๑ ว ^๑ ง ^๑ บ ^๑ ว ^๑ ง ^๑ ก ^๑ า ^๑ ม ^๑ ก ^๑ อง	ก ^๑ ด ^๑ อ ^๑ ย ^๑ ด ^๑ ม ^๑ ท ^๑ ร ^๑ แม่ ^๑ ช ^๑ า
อ ^๑ อ ^๑ ก ^๑ โ ^๑ ย ^๑ ร ^๑ ู ^๑ อ ^๑ ก ^๑ โ ^๑ ย ^๑ ด ^๑ ะ ^๑ อ ^๑ น	อ ^๑ า ^๑ ว ^๑ อ ^๑ อ ^๑ ด ^๑ เว ^๑ ง
ร ^๑ เ ^๑ ย ^๑ ม ^๑ ว ^๑ อ ^๑ น ^๑ ท ^๑ ะ ^๑ ว ^๑ ะ ^๑ แม่ ^๑ แม่ ^๑ น	เม ^๑ ช ^๑ ด ^๑ า
แบ ^๑ ว ^๑ เช ^๑ ย ^๑ ร ^๑ เช ^๑ ญ ^๑ ร ^๑ า	เร ^๑ ง ^๑ เจ ^๑ า
น ^๑ า ^๑ ง ^๑ ด ^๑ ม ^๑ ท ^๑ ร ^๑ เ ^๑ ร ^๑ ย ^๑ ก ^๑ มา ^๑ มา	เท ^๑ อ ^๑ ญ ^๑ แม่ ^๑ มา ^๑ แม่ ^๑
ท ^๑ น ^๑ ท ^๑ เร ^๑ อ ^๑ เร ^๑ ย ^๑ ม ^๑ เต ^๑ า	ค ^๑ ด ^๑ น ^๑ เต ^๑ น ^๑ ค ^๑ า ^๑ ก ^๑ ท ^๑ ร ^๑ ว ^๑ ง
บ ^๑ า ^๑ น ^๑ แ ^๑ ห ^๑ ด ^๑ ม ^๑ เร ^๑ อ ^๑ พ ^๑ เด ^๑ ย ^๑ ว	ค ^๑ ด ^๑ อ ^๑ ง ^๑ จ ^๑ ร
ระ ^๑ ด ^๑ ก ^๑ ค ^๑ ม ^๑ แ ^๑ ห ^๑ ด ^๑ ม ^๑ ศ ^๑ ร	เน ^๑ ต ^๑ ร ^๑ น ^๑ อ ^๑ ง
เ ^๑ ด ^๑ ย ^๑ ว ^๑ ท ^๑ ร ^๑ ว ^๑ ง ^๑ พ ^๑ ไ ^๑ ย ^๑ อ ^๑ ร	อ ^๑ ก ^๑ แ ^๑ ด ^๑ ก ^๑ ต ^๑ า ^๑ ย ^๑ แม่ ^๑
ด ^๑ ด ^๑ ด ^๑ ค ^๑ ด ^๑ ด ^๑ าย ^๑ เน ^๑ ต ^๑ ร ^๑ ค ^๑ อ ^๑ ง	แม่ ^๑ ต ^๑ ง ^๑ ค ^๑ า ^๑ ค ^๑ อ ^๑ ย
เ ^๑ เ ^๑ น ^๑ ค ^๑ ะ ^๑ บ ^๑ น ^๑ ร ^๑ อ ^๑ ย ^๑ บ ^๑ น ^๑ ค ^๑ น	ค ^๑ ด ^๑ ร ^๑ อ ^๑ น
ย ^๑ ง ^๑ แ ^๑ ด ^๑ ค ^๑ อ ^๑ ค ^๑ ะ ^๑ บ ^๑ น ^๑ ท ^๑ อ ^๑ น	ก ^๑ ง ^๑ ก ^๑ ด ^๑ ง
เจ ^๑ ย ^๑ น ^๑ ไ ^๑ จ ^๑ พิ ^๑ ช ^๑ า ^๑ ค ^๑ จ ^๑ ร	จ ^๑ า ^๑ ก ^๑ ด ^๑ ว ^๑ า ^๑ ท ^๑ มา ^๑ แม่ ^๑
ท ^๑ อ ^๑ น ^๑ ท ^๑ อ ^๑ น ^๑ ไ ^๑ ม ^๑ ค ^๑ ร ^๑ ท ^๑ ง	ท ^๑ อ ^๑ ด ^๑ ไ ^๑ ว ^๑ ว ^๑ ง ^๑ เว ^๑ ง

ดูไต่ไปเท่าด้วย
โถมแม่ขึ้นใจจัก
มาเดยวพดกตก
เรือเด่นผายผ่นกม

ถบถึงคองคดออย
ออยแม่เจียนผจงจาน
ของเคียงช่อมดอดพาน
รดยังอำมฤตแก้ว

พิศพานจานแจ่มเจ้า
โหยบเห็นอนงค์
นพนิศแน่นางผจง
จากรักจากรดพร้อม

อยู่เรือนจกเพื่อนพรอง
รสรักแรมกะไค
เรียมหมองแม่พาใจ
หมองดมรณชเรียมกถว

ดวงพักตร แม่เดย
ห่อหุ้ม
ใจจอด แม่แม่
พักตรให้หาศรี

โอชหวาน วายแม่
จอกแก้ว
รอมร่วม เจ้าฤา
ระดกถนหวานเอง

เบญจรงค์ รัตนเอย
นงน้อม

จกมอบ มาฤา
ไพรไชช่ายเคื่อง

ความใคร
ดอกรด

คดาบเทวษ
กถอมเจ้าเอาใจ

บาราศร์ดั้นหน้า	แห่หาย
โหยครุณหรรณกาย	กำไ้ม
รวรวราคราวพาย	เรื่อเรื่อ แรงแม่
ทนถทุกเต็มให้ ^๑	หุดอเต็มตามเมยอ
ถึงเพ็ชรบเร็ดเข้า	ชุนพล
กร ^๒ ทัพยกโดยดล	มารคเต้า
ชงทองทัดมบน	โบกเรือก พดแม่
เรียมเรยกรด์รักเรา	เร่งน้องในทรวง
ออกทัพเอาฤกษ์เรา	ฝันไฟ
ฝันประกายกมไโก	จจม
เพลิงรากพล่งกลางใจ	เจียวเจิบ ออกเอย
ทรวงพบรทุกบม	ปอดด้วยฝันกาม
ทุกตรอกเรียมตรวจหน้า	ชาคนาง เดียวแม่
จบจรหลุดแต่ทาง	ทวดาว
จบหญิงจ่ายของกลาง	ถนนเกิดอน
เทียมชุดทาด้าว ^๓	อรข้างเดียวเดิน

๑. ทันท้องการโท

๒. คือ กริธาทัพ.

ปรกติเป็นโล

๓. คือ เท้า

นิราศนรินทร์

6. 7)

ถึงพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า

เวหา หนเอย

คุดอวแมกเมซมา

กตติไว

ព្យាបាទរតនាបិណ្ឌ -

ดร.เทวษ

๗ ๑ ๒๒
เบญจระดมพาไช

๑ ๒
ชาวหนองนางตรอม

ศรียาวิโยคพา

ฝนเชย

๑๐
บรรณชาติราเพยผย

กตัญญู

๕
เผยอหอมเดือนดมรเหย

หาพิ ฤาแม่

ถามพฤษฯ พรางเพราะไม

ปากถนนใหม่

๒๑๒ ๒ ๕ ๑
ทพ ไตทพตงบ้า

๓๘
เบ็นเรอโน

จากนขมานอนเดือน

ต่างไต่

๑๒๘
ศรอมตายุคแตกแยกเขื่อน

กษยาภ แดแม่

๕ ๘ ๘ ๒
เรือนกเหินเหินไม

๑๓๗
บาไมเบบเรอน

๔ ๑ ๒
ราตรตรววจกายของ

ชานชาม ใจเคย

เกาะกระพ้อเพลิงยาม

๑ ๒
รุ่งเรือง

กระแวนกระวนกาม

กวนอก ฟ้า

๒ ๒
รณรงค์มแต่เช้า

๑ ๒ ๓
คชฌองกวีระเทศ
๑

เคย ^๕ น ^๕ ทร ^๕ อร ^๕ น ^๕ ม ^๕ เ ^๕ น ^๕ อ ^๕	แน ^๕ บ ^๕ เร ^๕ ย ^๕ ม
เค ^๕ า ^๕ ะ ^๕ ก ^๕ ระ ^๕ ไ ^๕ ค ^๕ ไ ^๕ เด ^๕ ย ^๕ ม	ด ^๕ อ ^๕ ด ^๕ เค ^๕ ด ^๕ น ^๕
น ^๕ า ^๕ ด ^๕ า ^๕ ด ^๕ บ ^๕ ร ^๕ ด ^๕ เท ^๕ ย ^๕ ม	ป ^๕ ร ^๕ า ^๕ ง ^๕ มา ^๕ ค ^๕
ด ^๕ อ ^๕ ง ^๕ ด ^๕ น ^๕ ก ^๕ ด ^๕ ว ^๕ น ^๕ เ ^๕ ด ^๕ น ^๕ *	เด ^๕ ห ^๕ น ^๕ น ^๕ ถ ^๕ า ^๕ ด ^๕ ม
เคย ^๕ ไ ^๕ อ ^๕ ษ ^๕ ฐ ^๕ เ ^๕ า ^๕ บ ^๕ ไ ^๕ อ ^๕ ษ ^๕ ฐ ^๕ อ ^๕ น ^๕	เ ^๕ า ^๕ ใจ
ค ^๕ ำ ^๕ อ ^๕ น ^๕ ว ^๕ อ ^๕ น ^๕ อ ^๕ า ^๕ ด ^๕ ย ^๕	ด ^๕ อ ^๕ เค ^๕ ด ^๕ ำ
น ^๕ บ ^๕ เด ^๕ อ ^๕ น ^๕ เด ^๕ อ ^๕ น ^๕ บ ^๕ ไ ^๕ ไป	ไ ^๕ ก ^๕ ด ^๕ ม ^๕ ง น ^๕ ะ ^๕ แม่
เ ^๕ ย ^๕ ย ^๕ ว ^๕ อ ^๕ ย ^๕ ห ^๕ น ^๕ ห ^๕ ด ^๕ ง ^๕ เค ^๕ ร ^๕ า	ด ^๕ ว ^๕ า ^๕ ท ^๕ ด ^๕ ล ^๕ ว ^๕ ไ ^๕ ค ^๕ ร ^๕ ไ ^๕ ด ^๕ ม
อ ^๕ อ ^๕ ก ^๕ ท ^๕ พ ^๕ ธ ^๕ ะ ^๕ ธ ^๕ น ^๕ เ ^๕ า	ไ ^๕ พ ^๕ ร ^๕ เ ^๕ ย ^๕ ว
ด ^๕ ะ ^๕ แม่ ^๕ เด ^๕ ย ^๕ ว ^๕ มา ^๕ เด ^๕ ย ^๕ ว	ด ^๕ ว ^๕ น ^๕ ร ^๕ ำ ^๕ ง
ด ^๕ ำ ^๕ ย ^๕ ด ^๕ า ^๕ ค ^๕ อ ^๕ เค ^๕ ม ^๕ เก ^๕ ด ^๕ ย ^๕ ว	ม ^๕ า ^๕ ก ^๕ ด ^๕ อ ^๕ ม ไ ^๕ ก ^๕ ด ^๕ แม่
เว ^๕ ระ ^๕ ไ ^๕ ค ^๕ เร ^๕ า ^๕ ด ^๕ ร ^๕ ำ ^๕ ง	ช ^๕ ด ^๕ ไ ^๕ ห ^๕ ั ^๕ น ^๕ เ ^๕ ็น
ห ^๕ ว ^๕ ย ^๕ ข ^๕ ม ^๕ น ^๕ ค ^๕ ด ^๕ ข ^๕ ะ ^๕ ม ^๕ ิ ^๕ น ^๕ * เ ^๕ า	เค ^๕ ย ^๕ ผ ^๕ จ ^๕ ง
ก ^๕ ว ^๕ ด ^๕ ด ^๕ ก ^๕ น ^๕ ข ^๕ ด ^๕ ด ^๕ ร ^๕ ง	ไ ^๕ ด ^๕ ร ^๕ จ ^๕ น ^๕ อ ^๕ ง
เร ^๕ ย ^๕ ม ^๕ จ ^๕ า ^๕ ก ^๕ จ ^๕ ก ^๕ ไ ^๕ ศ ^๕ ก ^๕ ท ^๕ ร ^๕ ง	เด ^๕ ำ ^๕ ว ^๕ ภ ^๕ า ^๕ ค เ ^๕ เ ^๕ อ ^๕ ด ^๕ ถ ^๕ า
ข ^๕ ม ^๕ น ^๕ จะ ^๕ ว ^๕ า ^๕ ย ^๕ ว ^๕ น ^๕ ต ^๕ อ ^๕ ง	ด ^๕ เ ^๕ า ^๕ ง ^๕ เ ^๕ อ ^๕ น ^๕ า ^๕ ง ^๕ ด ^๕ น ^๕ า ^๕ น

* ห^๕น^๕ต^๕อ^๕ง^๕การ^๕โ^๕ทปร^๕ก^๕ติ^๕เ^๕็น เ^๕ล^๕เ^๕น* ห^๕น^๕ต^๕อ^๕ง^๕การ^๕เ^๕กปร^๕ก^๕ติ^๕เ^๕็น ข^๕ม^๕ิ^๕น

นิราศนรินทร์

๑๕

อำเภวการะเกดเกดยง	เกดานวด	แห่งเคย
เรียบกะไคเซยชวน	ชิดเคด้า	
อำอรกดินเกศ์ชวน	หอมหัน	กเคย
คิตภิรมรด์เกด้า	กดินกถวไกตณม	
ยกมามาทำชำม	แขวงปราณ	
ปราณประหตาคณฆาน	พของ	
แคว่นชทรมาน	หมองดัง	ไคแม่
ทุกขโรคหรือจกรอง	ร่าไหหาเรียม	
ถึงสามร้อยยอดเงอม	ง่าทะเล	
ทะเลจะหตาคณเห	หาดขว้า	
สามร้อยครเท	ทบอก	เด้าถา
ใจจะปล้ำสุดปล้ำ	เด่นหัน้องหนักทรวง	
โคแดงนามท่งด้าว	โคตง	ไคถา
โคอาสน์อศักรองค	อยู่เกด้า	
พระมาดอาจจกปลง	ปลิดทเวช	ราฟ้อ
สองจากพระเป็นเจ้า	ช่วยไหคินดม	

แด่ระบิตดาตทั้งทอง
มดกเห็นหม่มฤค
หวังหาค่แนบรัก
คิดเมื่อมาดมรห้าม

นางทรายจามเรศรั
คือนชดั่งวงงามตน
ตายองคอบตายด
โฉมแม่บาดตายอย

ขุนพาพพยัคฆ์เคดำ
ด้าวด้าวคชด
ปวงสัตว์เพรียกไพรศรั
ดั่งเวชสมรมาเวน

เนอเบอณาเนกดา
ดาแหดงดมเกลยงวน
ไพรพฤกษ์เงยบเซยบคดีย
แค้นสัตว์ชบเซาเรน

ทิวพฤกษ์
ครุ่นคร้าม
นชนาฏ เรียมเอย
พหามหวงโฉม

รักชน
แต่นอย
ยวนเนตร นางเอย

อยพนันใด
พยัคฆ์

แหดงเหदन *

ดั่งวาด
พเวนวายชม

หตายพวรรณ

แวงเวน

โคกแม่

ช่วยรอนเรียมตรอม

ดมดงโตมดาดไม้	กฤษณา
โอบกบอภานาสาหา	กดินคอง
รอยอรร่าพลัสตรา	ตากตรอก ดมฤา
พากดินกตอยมาชอง	คำไม้หอมเหมื่อน
หวดหอมการะเกดเกดยง	เกดามม เจาฤา
อินทนิลคองแขงคม	เนตรแต่ม
นมนางอบอายนม	นชนาฏ พ็อย
ปรางเปดงเปรียบกิงแกม	ขอนแก่นราวชม
จำปาจำเปรียบเนอ	นางสรวรรค กุเอย
ศรีสุมาตยพรรณ	พิศแพ
ชองนางคดระด้ายสรว	สลายเช้น*
คองชสนานกายแก	เกศแกวกันไร
สาวหยดหยดอย่างชา	หวังชก ชวนแม่
รักไชรักแรมรัก	สตร
นางแย้มจะยดพักตร์	ฤาพบ พานเดย
ชอนกดินกตอยชอนช	ชอชาใจถวิล

* ๕๑๒
ทนต์องการเอก

ปรกติเป็น เส้น

ชานางพิศภาคแพ^๒

กตกล่อมดองปลัดเยาว^๑

เดิบนางเดิบนชเบา^๔

หตงบัตเดิบนางเปดอง^๕

พะยอมคุดเขาวแม่แย้ม^๒

ดัดเดียดคอกทรวงด^๑

ชิงชันเนกไนท์^๑

หวาดงวอนนางคือน^๒

นกแกวจับกังแกว^๒

กตพกอดแกวนอน^๒

นางกวกนกกวักจร^๒

หตงวากรนุชเกอ^๕

นางนวลจับแมกไม้^๒

นวลนุชแนบเรียมควร^๑

เบญจวรรณจับวดยพวน^๑

แต่วาวดยกรแกว^๒

พิมพ์เพดา^๑

นชนา^๑

ยาครเยอง^๕

บอกคิง^{๑ *}

พญา^๑

ปลาดบเนอเรียมชนาง^๕

ยินดี^๑

เดียดชอน^๒

เชิงเกยว กายแม่^๑

เคียดแกตงเบนกด^{๑ ๒ ๗}

กอดคือน^๒

แนบเนอ^๕

จับกวัก ไกวแม่^๑

กวักให้เรียมตาม^{๑ ๒ ๑}

นางนวล^๑

คุดแกว^๑

พินโอบ ไม้แม่^๑

กอดค้อมเขาวด^{๑ ๕}

* ๑ ๑ ๒
ทนต์องการเอก

ปรกติเป็น ชิง

โนรธชาตย้อม
 นกขม่น * ชมพูแดง
 ปนแปดกนกนางแปดง
 เป็นหม่แดงดัดฟ้า

แขกเต้าตามคู้เต้า
 ถามข่าวนุชแห่งจร
 ดัดवादวาวอน
 บอกดมรเรียมให้ให้

เด่นาะเดียงดูโนกร้อง
 ดาตคามานัน
 นางนกกระดรวดสันค
 คือนุชแนบโอษฐ์อัน
 เรียมเมิดโมเรศเคด้า
 นางมยุรยวนย
 เณกโฉมแม่มั่งดี
 แดนกดอบนุกเจ้า

ระยิบแดง
 แด่ดผ้า
 ดะไบเปดียน
 ฝ่ายเข้าเคยชม
 แหกดมร มาญา
 จับไม้
 วานหน้อย นกเอย
 ขาวน่องมาแดง
 ระงมวัน
 เขยอบอน
 ดมดัดพ
 แอบให้เรียมโตม
 โมรี
 ยวैया
 เต้าวภาค กุเอย
 พदनโดยยง

* ๑๑๒
 ทนตองการเอก

ปรกติเป็น ขม่น

ยกมาออกอ้าว ^๕ น้ำ	นามนาง รมนา
นาง ^๑ บ ^๔ เห็น ^๔ เห็น ^๔ บาง	เป ^๑ ด ^๑ า ^๑ เค ^๑ ร ^๑ า
ฉมนาง ^๑ ช ^๑ ไม ^๑ ป ^๑ รา ^๑ ง	ด ^๑ ม ^๑ ร ^๑ ม ^๑ ิง ก ^๑ เ ^๑ ย
ดิ ^๑ น ^๑ ห ^๑ น ^๑ ห ^๑ อม ^๑ พ ^๑ า ^๑ เร ^๑ า	ริ ^๑ น ^๑ ร ^๑ า ^๑ ง ^๑ อ ^๑ ภ ^๑ ิ ^๑ ร ^๑ ม ^๑ ย
นาง ^๑ ร ^๑ ม ^๑ ร ^๑ ม ^๑ เย ^๑ ศ ^๑ ร ^๑ า ^๑ ง	ร ^๑ ม ^๑ ย ^๑ า
ก ^๑ ด ^๑ พ ^๑ จ ^๑ า ^๑ ก ^๑ เจ ^๑ ย ^๑ น ^๑ ก ^๑ า	เม ^๑ ศ ^๑ ม ^๑ ว ^๑ ย
ฤ ^๑ า ^๑ ห ^๑ า ^๑ ก ^๑ แม่ ^๑ มา ^๑ ย ^๑ า	พิ ^๑ โย ^๑ ค ^๑ ห ^๑ ย ^๑ อ ^๑ ก เร ^๑ ียม ^๑ ฤ ^๑ า
มา ^๑ แม่ ^๑ ด ^๑ ำ ^๑ รา ^๑ ญ ^๑ ด ^๑ ว ^๑ ย	พ ^๑ น ^๑ อ ^๑ ย ^๑ น ^๑ าง ^๑ ร ^๑ ม
บ ^๑ า ^๑ ง ^๑ ด ^๑ ะ ^๑ พ ^๑ า ^๑ น ^๑ ด ^๑ ะ ^๑ พ ^๑ า ^๑ ด ^๑ พ ^๑ น ^๑	ด ^๑ ะ ^๑ พ ^๑ า ^๑ น ^๑ ท ^๑ อ ^๑ ง
ฤ ^๑ า ^๑ ด ^๑ ะ ^๑ พ ^๑ า ^๑ น ^๑ ด ^๑ ุ ^๑ ว ^๑ ร ^๑ ร ^๑ ณ ^๑ ร ^๑ อ ^๑ ง	ร ^๑ ับ ^๑ เจ ^๑ า
อ ^๑ ำ ^๑ ไ ^๑ ฉ ^๑ ม ^๑ แม่ ^๑ มา ^๑ ฉ ^๑ ด ^๑ อ ^๑ ง	พ ^๑ ิ ^๑ ม ^๑ พ ^๑ ิ ^๑ มา ^๑ ศ ^๑ น ^๑ ฤ ^๑ า
ร ^๑ อ ^๑ ย ^๑ ร ^๑ อ ^๑ น ^๑ เห ^๑ ด ^๑ อ ^๑ บ ^๑ า ^๑ เบ ^๑ า	แบ ^๑ บ ^๑ เ ^๑ น ^๑ อ ^๑ น ^๑ พ ^๑ ค ^๑ ณ ^๑
บ ^๑ า ^๑ ง ^๑ ด ^๑ ะ ^๑ พ ^๑ า ^๑ น ^๑ ด ^๑ ะ ^๑ พ ^๑ า ^๑ ด ^๑ พ ^๑ น ^๑	ท ^๑ อ ^๑ ง ^๑ ป ^๑ า ^๑ ง ก ^๑ อ ^๑ น ^๑ แ ^๑ ะ
ร ^๑ อ ^๑ ย ^๑ ช ^๑ ะ ^๑ แ ^๑ ด ^๑ ง ^๑ ช ^๑ ร ^๑ ะ ^๑ ด ^๑ ุ ^๑ ร ^๑ า ^๑ ง	ร ^๑ อ ^๑ น ^๑ ก ^๑ ด ^๑ ุ ^๑ ม
ระ ^๑ ด ^๑ ิ ^๑ ก ^๑ ไ ^๑ ฉ ^๑ ม ^๑ แม่ ^๑ แบ ^๑ บ ^๑ บ ^๑ า ^๑ ง	บ ^๑ ั ^๑ ว ^๑ มา ^๑ ศ ^๑ ก ^๑ ุ ^๑ เ ^๑ ย
ค ^๑ ว ^๑ ร ^๑ แ ^๑ ผ ^๑ เ ^๑ น ^๑ ท ^๑ อ ^๑ ง ^๑ ห ^๑ ึ ^๑ ม	ห ^๑ ่อ ^๑ ไ ^๑ ว ^๑ ห ^๑ ว ^๑ ง ^๑ ด ^๑ ง ^๑ ว ^๑ น

เห็นขามสาวบ่าวคัน	เคียงกัน
สาวบ่าวปลูกสำคัญ	คู่สร้าง
เต็มอเรียนรวมรักขวัญ	เมืองมิ่ง แม่ญา
ต้องประสัทธศัตย์อ้าง	ปลูกไว้กตางใจ
ยกมามากใหม่	ทรมาน
ถึงทนามละหาน	อแห่ง
นชเอยจกหาขาว	ทากก พี่แม่
อกแดงชดแดง	อกแดงดมงาย
หมอนเจ้าเขาเทพไท	สถิตตั้ง
คิดคเชนยอรอชิง	ร่วมร่าง
เชนยทองทอดกายพึง	พูนเทวษ ญาแม่
นอนจะแนบเชนยข้าง	คเนอเรียนมถนอม
ดองในจักกะจันแจ้ว	ใจรว รวแม่
ชนะร่ำโหยหาผัว	ผ้าวไฉ่
ดวงเดียวเด็ดแต่ตัว	ตกบ่า ชฎแม่
จากสมรพมาให้	แห่งห้องชนะโหย

รอยกรรมมาแบ่งแกว	กับสกันร	กูเอย
ขวัญอยู่ยอชยาคน	ต่างร้าง	
โอ้ดวงทิพย์ลุ่มน	ทามาศ	แม่เอย
บุญทศมลอ้งร้าง	จกสันญายัง	
คววคววอกควากคว้าง	ถมตอย	แดแม่
ถอยแต่ใจจากถอย	ทัพชา	
ทศทิศทอดตาถอย	ขวัญเนตร	พี่เอย
เอาละไบนุชต่างหน้า	แนบเนอแทนนาง	
พระตบสूरียเดี่ยว	ไศลดา	โตกเอย
ทุกทิศชระมัวมา	มิดแต่	
เนตรหนึ่งว้ายนภา	เพียงเมฆ	
เนตรหนึ่งตรวจไตรแผ้ว	แผ่นหัด้าหัดมร	
โพสดับโพเทพไท	เทพา	พ้อฤ
เอาพระโฆษผยองยา	สวาทช	
อาราธน์พระเอยอา	รักษเร่ง	ราพ้อ
เชิญช่วยพาสนมรุ	รสน้องแรมน่าน	

ด ^๒ บ ^๒ ย ^๒ ก ^๒ ษ ^๒ ด ^๒ บ ^๒ เ ^๒ ว ^๒ า ^๒ ห ^๒ ี	ร ^๒ เ ^๒ ย ^๒ ม ^๒ ห ^๒ า	ม ^๒ เ ^๒ แม่ ^๒ แ ^๒ เฮ ^๒
ฤ ^๒ า ^๒ อ ^๒ ศ ^๒ ร ^๒ พ ^๒ า ^๒ ด ^๒ พ ^๒ า	แ ^๒ ว ^๒ ะ ^๒ แ ^๒ ว ^๒ เ ^๒ น	
ด ^๒ บ ^๒ ห ^๒ ด ^๒ ง ^๒ พ ^๒ ด ^๒ บ ^๒ ต ^๒ า	แ ^๒ ด ^๒ เ ^๒ น ^๒ โ ^๒ ย ^๒ ช ^๒ น ^๒	
ร ^๒ ำ ^๒ น ^๒ ก ^๒ ด ^๒ บ ^๒ น ^๒ ช ^๒ ร ^๒ เ ^๒ น	ร ^๒ ว ^๒ ม ^๒ ร ^๒ เ ^๒ น ^๒ ใ ^๒ จ ^๒	
ย ^๒ ก ^๒ ม ^๒ า ^๒ เ ^๒ ม ^๒ อ ^๒ ง ^๒ แม่ ^๒ น ^๒ ้ำ	ใ ^๒ จ ^๒ ห ^๒ ม ^๒ อ ^๒ ง	
เ ^๒ ม ^๒ อ ^๒ ง ^๒ ก ^๒ ค ^๒ ุ ^๒ น ^๒ ย ^๒ ก ^๒ ด ^๒ ส ^๒ อ ^๒ ง	ส ^๒ ว ^๒ า ^๒ ท ^๒ ว ^๒ ำ ^๒ ง	
ช ^๒ ว ^๒ ญ ^๒ เ ^๒ ม ^๒ อ ^๒ ง ^๒ อ ^๒ ย ^๒ เ ^๒ ม ^๒ อ ^๒ ง ^๒ ค ^๒ ร ^๒ อ ^๒ ง	ใ ^๒ จ ^๒ เ ^๒ ค ^๒ ร ^๒ ำ ^๒ พ ^๒ ิ ^๒ ฤ ^๒ า	
ฤ ^๒ า ^๒ พ ^๒ จ ^๒ า ^๒ ก ^๒ ม ^๒ า ^๒ ค ^๒ ำ ^๒ ง	ช ^๒ ว ^๒ บ ^๒ แ ^๒ ด ^๒ ว ^๒ น ^๒ ำ ^๒ ง ^๒ ด ^๒ ม ^๒	
อ ^๒ ุ ^๒ ส ^๒ ะ ^๒ เ ^๒ ภ ^๒ า ^๒ พ ^๒ า ^๒ ณ ^๒ ิ ^๒ ช ^๒ ใ ^๒ ช ^๒	ใ ^๒ บ ^๒ ค ^๒ ด ^๒ า	
ท ^๒ ก ^๒ ช ^๒ พ ^๒ พ ^๒ น ^๒ เ ^๒ ภ ^๒ า ^๒ ค ^๒ ร ^๒ า	เ ^๒ เ ^๒ อ ^๒ น ^๒ ไ ^๒ ด ^๒	
จ ^๒ า ^๒ ก ^๒ ด ^๒ ม ^๒ ร ^๒ แม่ ^๒ เ ^๒ ด ^๒ ม ^๒ อ ^๒ ม ^๒ า	ก ^๒ ด ^๒ ำ ^๒ ง ^๒ ด ^๒ ม ^๒ ท ^๒ ร	
แ ^๒ ด ^๒ บ ^๒ เ ^๒ เ ^๒ น ^๒ ค ^๒ ร ^๒ ะ ^๒ ห ^๒ ด ^๒ ง ^๒ ไ ^๒ อ ^๒	อ ^๒ ก ^๒ ค ^๒ ว ^๒ ำ ^๒ ก ^๒ ด ^๒ ำ ^๒ ง ^๒ ช ^๒ ด	
ห ^๒ น ^๒ อ ^๒ ง ^๒ บ ^๒ ัว ^๒ บ ^๒ ง ^๒ ก ^๒ ช ^๒ ช ^๒ อ ^๒ ย ^๒	ช ^๒ ุ ^๒ ช ^๒ ว ^๒ น ^๒ ช ^๒ น ^๒ เ ^๒ อ ^๒ ย ^๒	
บ ^๒ ัว ^๒ ค ^๒ ง ^๒ บ ^๒ ัว ^๒ น ^๒ ช ^๒ อ ^๒ ว ^๒ ด	อ ^๒ อ ^๒ น ^๒ น ^๒ ำ	
ก ^๒ ร ^๒ ะ ^๒ บ ^๒ อ ^๒ ก ^๒ ท ^๒ พ ^๒ ย ^๒ ผ ^๒ ก ^๒ า ^๒ ก ^๒ ว ^๒ น	ก ^๒ า ^๒ เ ^๒ ม ^๒ ศ ^๒ ก ^๒ เ ^๒ อ ^๒ ย ^๒	
ภ ^๒ ม ^๒ ร ^๒ ะ ^๒ ค ^๒ แ ^๒ ร ^๒ ม ^๒ ร ^๒ ด ^๒ ก ^๒ ด ^๒ ำ	ก ^๒ ด ^๒ บ ^๒ พ ^๒ ำ ^๒ ย ^๒ า ^๒ ไ ^๒ ฉ ^๒ น	

ศิขรคีขเรศเฌอม

แด่เตหฺนากเขยนเขา

พ่างเพียงแผ่นผาเฉดดา

กตหนึ่งเตยงนอนนออง

ผาเผยพู่พ่างน้ำ

คือสฺหฺร่ายโรยชล

ด้าครรวมดรงดกนฺธ

อ้าแม่เอยจกอออน

เคยปรุงประทนต์แบ่ง

ดรงดว้างใจสออง

จอกจันทน์จากจรงหมอง

พานได้เล่าวคนชดง

คณนายคณนอองนอย

จากจะตมเดยด้าง

ไศกเล่ยดั่งด้าอาง

พุกตรจจะผดผจงเกด้า

งามเงา

คนหอง

นดกถวด ดายแฮ

มานกนกำบัง

ฝอยฝน

ช่วยรอน

ไทดพี แด้วแม่

อาบนํ้าตาแทน

ปนตะออง อบเอย

ครุ่นคร้ง

ราแม่

แต่งให้ไครทา

เสน่ยนาง พเอย

สระเฝ้า

อายโอ้ ญาแม่

เยยมแย้มแกดคอย

นิราศนรินทร์

๒๕

หัดคหัดคพดคพรากแก้ว	กานดา	พี่เอย
ดิวแต่ศิวเรียมมา	ตกรั	
ขวัญแขวนอยู่ขวัญตา	ทุกเมื่อ	
เรียมว่าไซฟ้าไซ	แผ่นพร้องรำพรรณ	
ดงดงแก่งคุ่มตง	ไคกา	
แสนคุ่มดวงชดนา	พพน	
กดินไคกุดดอกอา	ดุรเทวษ	ว้ายเดย
ซบแต่สายเนตรดิน	ดูบรอนญาเย็น	
คุลาตอกให้	หาใคร	
นามจึงปรากฏใน	แก่งน	
เจ็บจากพี่เจ็บใจ	เจ็บยัง	เจ็บญา
เจ็บบ่ปานกุด	ตาดชอนทรวงครวญ	
ดั่งด้ายด้วยแก่งแก้ว	ดั่งด้าว	
จากดั่งใดใดราญ	ร่นร้อง	
แก่งเกิดวิการดาต	ดูจอก	พี่ญา
เรียมก็ไคกาทอง	แก่งแก้วกรรแสง	

เดินทางพลา ^๑ ง ^๒ พ ^๑ ให้	โหนด ^๑ หวน
ถึง ^๑ แก่ง ^๑ นาม ^๑ นาง ^๑ ครวญ	คร ^๑ ุ่น ^๒ น ^๑ น
อ ^๒ แม่ ^๑ จ ^๑ ก ^๑ กำ ^๑ ด ^๑ ร ^๑ ว ^๑ ด	เด ^๑ ม ^๑ อ ^๑ แก่ง ^๑ น ^๑ ญา
ญา ^๑ ว่า ^๑ ไ ^๑ ศ ^๑ ก ^๑ ด ^๑ ม ^๑ ร ^๑ ก ^๑ ด ^๑ น	เท ^๑ ว ^๑ ษ ^๑ ถา ^๑ เร ^๑ ย ^๑ ม ^๑ ถึง ^๑
ถ ^๑ บ ^๑ ถึง ^๑ ปาก ^๑ ร ^๑ ว ^๑ ม ^๑ น้ำ	ค ^๑ ะ ^๑ น ^๑ ง ^๑ นาง
ถา ^๑ ม ^๑ ชา ^๑ ว ^๑ ไป ^๑ ปาก ^๑ พ ^๑ รา ^๑ ง	พ ^๑ พ ^๑ ร ^๑ อ ^๑ ง
อ ^๑ ร ^๑ มา ^๑ ถา ^๑ ห ^๑ ด ^๑ ง ^๑ ทา ^๑ ง	ฉ ^๑ ง ^๑ น ^๑ อ ^๑ ย ^๑
ปาก ^๑ ร ^๑ ว ^๑ ม ^๑ ว ^๑ า ^๑ น ^๑ ปาก ^๑ ร ^๑ อ ^๑ ง	เร ^๑ ย ^๑ ก ^๑ เจ ^๑ า ^๑ มา ^๑ จ ^๑ ร
เม ^๑ อ ^๑ ง ^๑ เพ ^๑ ช ^๑ ร ^๑ เช ^๑ า ^๑ เพ ^๑ ช ^๑ ร ^๑ แพ ^๑ รว ^๑	พ ^๑ ร ^๑ า ^๑ ย ^๑ ฉ ^๑ า ^๑ ย
เ ^๑ ก ^๑ น ^๑ ช ^๑ น ^๑ า ^๑ ด ^๑ ก ^๑ ร ^๑ ก ^๑ ร ^๑ า ^๑ ย	น ^๑ พ ^๑ เก ^๑ า
แ ^๑ ด ^๑ ง ^๑ เพ ^๑ ช ^๑ ร ^๑ พิ ^๑ ศ ^๑ อ ^๑ บ ^๑ า ^๑ ย	แ ^๑ ห ^๑ ว ^๑ น ^๑ น ^๑ ช ^๑ พ ^๑ เ ^๑ ย
ย ^๑ อ ^๑ ด ^๑ แ ^๑ ด ^๑ ะ ^๑ ย ^๑ อ ^๑ ด ^๑ ร ^๑ ุง ^๑ เร ^๑ า	ร ^๑ อ ^๑ บ ^๑ ก ^๑ อ ^๑ ย ^๑ ก ^๑ ร ^๑ ด ^๑ ม ^๑ ร
ถึง ^๑ ต ^๑ ระ ^๑ น ^๑ า ^๑ ว ^๑ ต ^๑ ระ ^๑ ห ^๑ น ^๑ ้ำ ^๑ ชา ^๑	ด ^๑ ง ^๑ ด ^๑ า ^๑ ร อ ^๑ ร ^๑ เ ^๑ ย
จ ^๑ ร ^๑ ค ^๑ ัก ^๑ ไ ^๑ ศ ^๑ ก ^๑ มา ^๑ นา ^๑ น	เ ^๑ น ^๑ เ ^๑ น ^๑ ชา ^๑
เ ^๑ ด ^๑ ิน ^๑ ด ^๑ ง ^๑ ท ^๑ ง ^๑ ทา ^๑ ง ^๑ ด ^๑ ะ ^๑ ห ^๑ า ^๑ น	ห ^๑ ิ ^๑ ม ^๑ เว ^๑ ศ ^๑
ด ^๑ า ^๑ ร ^๑ ด ^๑ ัง ^๑ ท ^๑ ก ^๑ ห ^๑ ย ^๑ อ ^๑ ม ^๑ ห ^๑ ญ ^๑ า	ย ^๑ า ^๑ น ^๑ น้ำ ^๑ ดา ^๑ นา ^๑ ง

เดินทางพลงพิ ^๒ ให้	โหนดหวน
ถึงแก่งนามนางครวญ	กรุ่น ^๒ น
ข้าแม่จักกำสรวัด	เด่มอแก่ง ^๒ นฤ
ฤว่าไศกสมรกด ^๒ น	เทวษ ^๒ ธำ ^๒ เรียม ^๒ ถึง
ถับ ^๒ ถึงปาก ^๒ ร่วมน้ำ	คะ ^๒ นังนาง
ถาม ^๒ ชาวไปปากพราง	พิ ^๒ พรอ ^๒ ง
อรมา ^๒ ถำ ^๒ หลงทาง	ฉง ^๒ นอย ^๒
ปาก ^๒ ร่วมนวน ^๒ ปาก ^๒ รื่อง	เร ^๒ ย ^๒ ก ^๒ เจ้า ^๒ มา ^๒ จร
เม ^๒ ือง ^๒ เพ ^๒ ชร ^๒ เช ^๒ า ^๒ เพ ^๒ ชร ^๒ แพ ^๒ รว ^๒	พร ^๒ าย ^๒ ฉ ^๒ าย
เฉ ^๒ ก ^๒ น ^๒ ช ^๒ น ^๒ า ^๒ ด ^๒ ก ^๒ ร ^๒ ก ^๒ ร ^๒ าย	น ^๒ พ ^๒ เก ^๒ า
แ ^๒ ด ^๒ ง ^๒ เพ ^๒ ชร ^๒ พิ ^๒ ศ ^๒ อ ^๒ บ ^๒ อ ^๒ าย	แ ^๒ ห ^๒ ว ^๒ น ^๒ น ^๒ ช ^๒ พ ^๒ เ ^๒ ย
ย ^๒ อ ^๒ ด ^๒ แ ^๒ ด ^๒ ะ ^๒ ย ^๒ อ ^๒ ด ^๒ ร ^๒ ุง ^๒ เร ^๒ า	ร ^๒ อ ^๒ บ ^๒ ก ^๒ อ ^๒ ย ^๒ ก ^๒ ร ^๒ ด ^๒ ม ^๒ ร
ถึง ^๒ ต ^๒ ระ ^๒ น ^๒ า ^๒ ว ^๒ ต ^๒ ระ ^๒ ห ^๒ น ^๒ ้า ^๒ ช ^๒ า	ด ^๒ ง ^๒ ด ^๒ าร ^๒ อ ^๒ ร ^๒ เ ^๒ ย
จ ^๒ ร ^๒ ค ^๒ ัก ^๒ ไ ^๒ ศ ^๒ ก ^๒ มา ^๒ น ^๒ า ^๒ น	เ ^๒ น ^๒ เ ^๒ น ^๒ ช ^๒ า
เ ^๒ ิน ^๒ ด ^๒ ง ^๒ ท ^๒ ง ^๒ ท ^๒ า ^๒ ง ^๒ ด ^๒ ะ ^๒ ห ^๒ า ^๒ น	ห ^๒ ิม ^๒ เว ^๒ ศ ^๒
ด ^๒ าร ^๒ ด ^๒ ัง ^๒ ท ^๒ ุก ^๒ ห ^๒ ย ^๒ อ ^๒ ม ^๒ ห ^๒ ญ ^๒ า	ย ^๒ า ^๒ น ^๒ น ^๒ ้า ^๒ ด ^๒ า ^๒ น ^๒ า ^๒ ง

เปรมปรางปรุ ^๗ งรูปฟ้า	อรอด ใจเคย
จูบ ^๖ ถจากหอมหวน	ตะ ^๖ ห้อย
โฉม ^๖ ทิพย์ ^๖ ศ ^๖ น ^๖ ธ ^๖ ค ^๖ วร	จาก ^๖ พ ^๖ เจียว ^๖ แม่
ถ ^๖ น ^๖ อ ^๖ ม ^๖ นิ ^๖ เบ ^๖ า ^๖ ม ^๖ อ ^๖ น ^๖ อย	จิต ^๖ ต์ ^๖ เจ้า ^๖ จาก ^๖ ไ ^๖ น
ง ^๖ อ ^๖ น ^๖ ถ ^๖ น ^๖ ทิ ^๖ พ ^๖ ย ^๖ ย ^๖ อ ^๖ ด ^๖ ย ^๖ อ ^๖ น	ย ^๖ น ^๖ ท ^๖ ร ^๖ ว ^๖ ง พ ^๖ แม่
ก ^๖ อ ^๖ ด ^๖ น ^๖ ก ^๖ เย ^๖ ย ^๖ ว ^๖ อ ^๖ บ ^๖ พ ^๖ ว ^๖ ง	พ ^๖ ม ^๖ ด ^๖ น
ถ ^๖ น ^๖ อ ^๖ ม ^๖ แ ^๖ บ ^๖ อ ^๖ น ^๖ ค ^๖ อ ^๖ ด ^๖ ว ^๖ ง	ค ^๖ ร ^๖ า ^๖ ค ^๖ ิ ^๖ ด พ ^๖ เ ^๖ า
จ ^๖ า ^๖ ก ^๖ อ ^๖ ก ^๖ อ ^๖ ก ^๖ ร ^๖ า ^๖ ช ^๖ น	ช ^๖ ุ ^๖ ม ^๖ ช ^๖ า ^๖ เบ ^๖ น ^๖ ห ^๖ น ^๖ อ ^๖ ง
แ ^๖ ว ^๖ ว ^๖ แ ^๖ ว ^๖ เ ^๖ า ^๖ ว ^๖ น ^๖ ิ ^๖ ต ^๖ น ^๖ อ ^๖ ง	น ^๖ า ^๖ ง ^๖ ท ^๖ ร ^๖ ง เ ^๖ ด ^๖ ย ^๖ ง ^๖ เ ^๖ า
ส ^๖ ร ^๖ ว ^๖ ถ ^๖ ก ^๖ ระ ^๖ ช ^๖ ิ ^๖ ก ^๖ ไ ^๖ ศ ^๖ พ ^๖ ะ ^๖ ว ^๖ ง	ว ^๖ า ^๖ เจ ^๖ า
ค ^๖ ด ^๖ า ^๖ ย ^๖ ค ^๖ ด ^๖ า ^๖ ย ^๖ ค ^๖ า ^๖ เน ^๖ น ^๖ ห ^๖ ง ^๖ ด ^๖ ี	ห ^๖ า ^๖ พ ^๖ เ ^๖ า ^๖ แม่
อ ^๖ า ^๖ ไ ^๖ ช ^๖ อ ^๖ ร ^๖ เ ^๖ ร ^๖ เ ^๖ ม ^๖ เค ^๖ ร ^๖ า	ช ^๖ บ ^๖ ห ^๖ น ^๖ า ^๖ ก ^๖ ร ^๖ ร ^๖ แ ^๖ ด ^๖ ง
พ ^๖ ว ^๖ ง ^๖ จ ^๖ า ^๖ ว ^๖ เจ ^๖ ิ ^๖ ด ^๖ แ ^๖ จ ^๖ ม ^๖ แ ^๖ ก ^๖ ว ^๖	จ ^๖ ก ^๖ ร ^๖ พ ^๖ ร ^๖ ร ^๖ ด พ ^๖ เ ^๖ ย
ส ^๖ ม ^๖ เ ^๖ ด ^๖ ม ^๖ อ ^๖ ส ^๖ ม ^๖ ร ^๖ ร ^๖ ิ ^๖ น ^๖	แ ^๖ ท ^๖ ง ^๖ แ ^๖ ท ^๖
จ ^๖ า ^๖ เ ^๖ ร ^๖ เ ^๖ ญ ^๖ จ ^๖ า ^๖ เ ^๖ ร ^๖ า ^๖ ด ^๖ ว ^๖ ส ^๖ ด ^๖	ด ^๖ ัง ^๖ ว ^๖ า ^๖ ด ^๖
เ ^๖ ด ^๖ เ ^๖ ด ^๖ ย ^๖ บ ^๖ ด ^๖ ิ ^๖ น ^๖ พ ^๖ า ^๖ แพ ^๖	ภ ^๖ พ ^๖ น ^๖ เ ^๖ า ^๖ ห ^๖ า

นิทานนิเทศทำว	องค์ใด	กิด
ทุเรศแรมสมรไท	ท่านร้าง	
แสนทเวษเท่าไรไป	ปานอก	พ็เคย
ปวงประต์พคักาง	แต่ชานานคน	
กำตรวดศัรปราชญ์พรอง	เพรงกาด	
จากจุลาคักษณดาญ	สวาทแล้ว	
ทวาทศมาศสาร	ด้ามทเวษ	ถวิดแฮ
ยกทตักกลางเกศแก้ว	กักรอนทรวงเรียม	
ชាយาเยาวยอดช	โฉมสวรรค์	พ็เคย
รอยว่าอินทรพรหมศรร	เศกแด่รัง	
เดือกถกษณละอนัน	เป็นรูป	นุชญา
มอบมิ่งสมรมาแกดง	พักตันใจตาย	
คิคคดั่งดำโรชศร่อย	เสาวมาดย์	แม่นา
ภูษเคนทรดำราญ	แห่ด่งเห็ดน	
ดระดวรรคนิราศนาน	ไฉนนาฏ	เรียมเคย
ดรงเกษมดระสมรเพิน	ผิงฟ้าผินถึง	

เปรมปรางปร่งรูปฟ้า	อรอด ใจเคย
จูบถ้างหอมหวาน	ตะหอย
โฉมทิพย์สุดคนควร	จากพี่ เจียวแม่
ถนอมนิเบาทม่อนอย	จิตต์เจ้าจากไหน
งอนกนทพยยอดยอน	ยันทรวง พี่แม่
กอดนิกเขยวอบพวง	พุ่มดิน
ถนอมแอบอุ้นคอดวง	คราคิด พี่ญา
จากอกออกกราชน	ชุ่มชาเบนน้อง
แหว่แหว่เสาวนิตน้อง	นางทรง เดียงญา
สรวดกระซิกไล่ตพระวง	ว่าเจ้า
คล้ายคล้ายดำเนินหงส์	หาพี่ ญาแม่
อ้าไซ่อรเรียมเคঁร่า	ซบหน้ากรรแดง
พวงจาวเจ็ดแจ่มแก้ว	จักรพรรดิ พี่เคย
ดมเด่นดมมรรคัน	แท่งแท
จำเรณูจำเราสวัสดิ์	ดังวาด
แดงเดยบดินพาแพ	ภพนญาหา

ดาวดอรรค์เด่นพลัดดวงเดือน	เทวรินทร์
พรหมภักษทพยบถพน	งอกง้วน
จักรพรรดิรวมนรินทร์	รัตนนาฏ
ด้ามเด่นพิทยดาญ์ดวน	เดहनองเรียมเกษม
จากเจบยงโรคเร่า	ริงศ์กนธ์
แดบเดี่ยวคชมขนจน	อกค่าน
ยาทาประทับทน	ทานเทวษ ได้ฤา
แรงรบเหตอแรงค่าน	พิแพ้แรงโรย
ฤคระดาวรอน	แดนไทร
ตามผ่าวพฤกษ์พรากใบ	หล่นแดง
ทรวงพิผ่าวเฝ้าไฉน	นะนาฏ เรียมเอย
ยงยงทนกรแจ้ง	จวบสิ้นศุขยกดบ
นทลล์มทรมว้ย	หมดด้าย
คิมกคิมกรนาคผาย	ผาดล่อน
หยาดเหมพรุณหาย	เหือดโดก แดงแม่
แรมราคแค้นรอยรอน	ฤเภา เรียมทน

ฤดูเดือนเมษข้อย

หยาดเมื่อย

โสมสาครณิศเพียง

เพียบหนา

ธรรมาทวทศเอย

อากาศ

อกแผ่นดินพาคด้า

คัคคัมทรวงศ์ดัย

อุทโฆษรามส์รชว่าง

ชวานฉวาง

พรายมณเมชตนาง

ด้อไห้*

อัมพรอทรคราง

เรียมคร้า ครอบแม่

เลี้ยงสุดเลี้ยงพาให้

ครุ่นแค้นครางตาย

ฤดูดมชระตองเนอ

หนาวใด เปียบเตย

อกพเยอกเย็นไกต

กอดเกยว

พินฉินพัสตราไป

ปานกิง กรแม่

อนอกคเคอเคียว

ชกนฉนางผงม

ดมพคคอปษตอง

ตากทรวง

หนาวนอกรุมในดวง

จิตตชา

โณมแม่พมตพวง

มาเดศ กุเอย

มอแมวเดยวตา

ยงดาตมพาน

* ทนตองการโท

ปรกตเป็น ใจ

เอียงอกเทออกอ้าง	อวดองค์	อรเคย
เมรุชบดมทรคินดง	เดชแด่ม	
อากาศจักจานผจง	จาร์ก	พอญา
โฉมแม่หยาดฟ้าแย้ม	อยร่อนญาเห็น	
ตราบขุนครชน	ชาติดลตาย	แดแม่
รักบ่หายตราบหาย	หกฟ้า	
สุริยจันทร์ชจาย	จากโลก	ไปญา
ไฟแด่นต่างดืห์ดำ	ห่อนต่างอาดัย	
รารักร้าเร่องร้าง	แรมนวด	นาฏญา
เด่นารัดนหนคนกรวญ	ครันฟ้า	
ดาร์สงพกาสรวด	แด่นแด่นห	นชเคย
ควรรแม่ไวต่างหน้า	พพนภายหลัง	
นรินทร์นเรศไท	มรบาด	
นิพนธ์พจน์พิศดารญาณ	ยศไ่ว	
กวีวรโวหาร	นายหนุ่ม	
ควรรแก้ปราชญ์ใดได้	อ่านแล้วเยยรยอ	

นิราศนรินทร์

๓๓

ใดใดโอษฐ์โอ้อ่าง	คนใด
เฝ้าปากเป็นกวี	ชด้อยคด้อย
หากหาญแต่ว่าท	เฉดยกด้าว ไฉนนา
ดูหนึ่งแสงหนึ่งหอย	ดั่งกันตนเอง
โคลงเรื่องนิราศนี้	นรินทร์อันทร
รองบาทบวรวิถวิถ	ว่าไว้
บทใดปราชญ์ปวงฉิน	เชิญเปดียน แดงฟ่อ
ปรุปรุเปรียบเสาวคนธ์ใด	เดือกถมคมด

จบนิราศนรินทร์

สรุปเส้นทางเดินของนายนรินทร์อิน

ออกจากปากคลองผดุงกรุงเกษม คอนวัดเทวราชกุญชร
แถวคตขามฟากแม่น้ำเจ้าพระยา ทางฝั่งธนบุรี เข้าคลอง
บางกอกใหญ่ ถึงตำบลบางขุนเทียน ข้ามแม่น้ำท่าจีน ผ่าน
จังหวัดสมุทรสาคร เข้าคลองสามสิบสองคด เข้าแม่น้ำแม่กลอง
ผ่านจังหวัดสมุทรสงคราม ออกปากแม่น้ำแม่กลองออกสู่ทะเล
ถึงบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี เดียวเข้าคลอง ถึง เมืองเพชรบุรี
และเดินทางบกต่อมาถึงเมืองกำเนิดนพคุณหรือบางสะพาน และ
วกขึ้นไปจนถึงเมืองตะนาวศรี เป็นต้นสุดการเดินทางของนาย
นรินทร์อิน.

อธิบายศัพท์

หน้า ๓

ลมสวรรค์

หมายถึงทำให้สวรรค์จม คือชนะสวรรค์ เห็นอ
สวรรค์

เมืองเมรุ

หมายถึงเมืองสวรรค์ ซึ่งตั้งอยู่บนยอดเขาพระ

อบาย

ลเมรุ
คือความทุกข์ยาก (ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อครั้งเสียกรุง)

ใจเมือง

ขวัญของพลเมือง

หน้า ๒.

ตระโมจ

ว่าเหว

ผอน

น้อง

หน้า ๓.

เต

ใจ

เทพไท

เทวดา

หน้า ๔.

ลักษณ

ชญาพระนารายณ์

สวามภู

พระอิศวร

หน้า ๕.

คลองขุด

กอก

กอกรว

คลองผดุงกรุงเกษม หรือที่เรียกว่าคลองใหม่
เป็นวิธีช่วยบรรเทาความเจ็บปวด ของแพทย์
โบราณ ใช้ถ้วยปากแคบจุดไฟได้ข้างในเพื่อ
ได้อากาศออก รับเอาไฟออกและกดถ้วยลง
บนอวัยวะตรงที่ปวด จะช่วยบรรเทาความปวด
กอกแล้วไม่หายเจ็บ เพราะได้อากาศใน
ภาชนะออกไม่เพียงพอ

หน้า ๖.

แผ่น

ชุดสอดสองส

ฉาดด้วยชั้นเซิง

ผู้หญิงโบราณใช้ผ้าแถบคาดอกผืนหนึ่ง และ
ใช้อกผืนหนึ่งซึ่งตัดกันห่มข้างนอก หรือคดอง

คอ

เรือแพ่ง

เรือม่านบัง สำหรับกุดสตรีในสมัยก่อนนี้

หน้า ๗.

दान

दानเก็บภาษณ์คำ มักตั้งตามปากคดอง และ
มีตาเหลวบกไว้เพื่อบอกให้รู้

ค

หน้า ๘.

ให้^๒ข้าง^๒

ร้อง^๒ให้^๒หน้า^๒ตา^๒ตก^๒ใน^๒ แบบ^๒ข้าง^๒เว^๒ดา^๒ที่^๒มัน^๒เค^๒ร่า

หน้า ๙.

แถง

พระ^๒จัน^๒ทร^๒

หน้า ๓๓.

เจ^๒น^๒ย^๒น

ต^๒ด^๒ง

ส^๒ลา

ห^๒มา^๒ก

โท

ท^๒ง^๒ด^๒อ^๒ง^๒ห^๒มา^๒ย^๒ด^๒ง^๒เ^๒า^๒แ^๒ะ^๒น^๒าง^๒ท^๒ร^๒ก

หน้า ๓๔.

ไ^๒ถ^๒ง

พระ^๒จัน^๒ทร^๒

เบ^๒ญ^๒จ^๒ร^๒ง^๒ค^๒

ช^๒า^๒ม^๒เบ^๒ญ^๒จ^๒ร^๒ง^๒ค^๒

น^๒พ^๒น^๒ิต

เ^๒น^๒ย^๒ช^๒น

กะ^๒ไ^๒ด

เค^๒ย

ด^๒อ^๒ก^๒ด^๒ว

น^๒ม

หน้า ๓๕.

จ^๒ร^๒ลา^๒ด

ต^๒ลา^๒ด

หน้า ๓๙.

ลมมาน

ลมหายใจเข้าออก ใช้เป็นเคล็ดในการทำ
นายอย่างหนึ่งในเวลาดำเนินทาง ถ้าลมหายใจ
คล่องก็หมายความว่าปลอดโปร่ง ถ้าลม
หายใจขัดหมายความว่าอาจจะมึเหตุร้าย

หน้า ๔๐.

ของ
เกลี้ยงวัน

สัตว์จำพวกเนื้อทราย
ป่าหญ้า

หน้า ๔๓.

สุวา

นกแซกเต่า

หน้า ๔๔.

ชไม

สอง

หน้า ๔๖.

พระโหมษ

คือ พระสมุทฺธโรโหมษ ในชาดกเล่าว่าพระโพธิ์
เทพารักษ์ อมเฝ้าพระสมุทฺธโรโหมษ ไป สัมกับ
นางพนทุมต

จ

หน้า ๓๒.

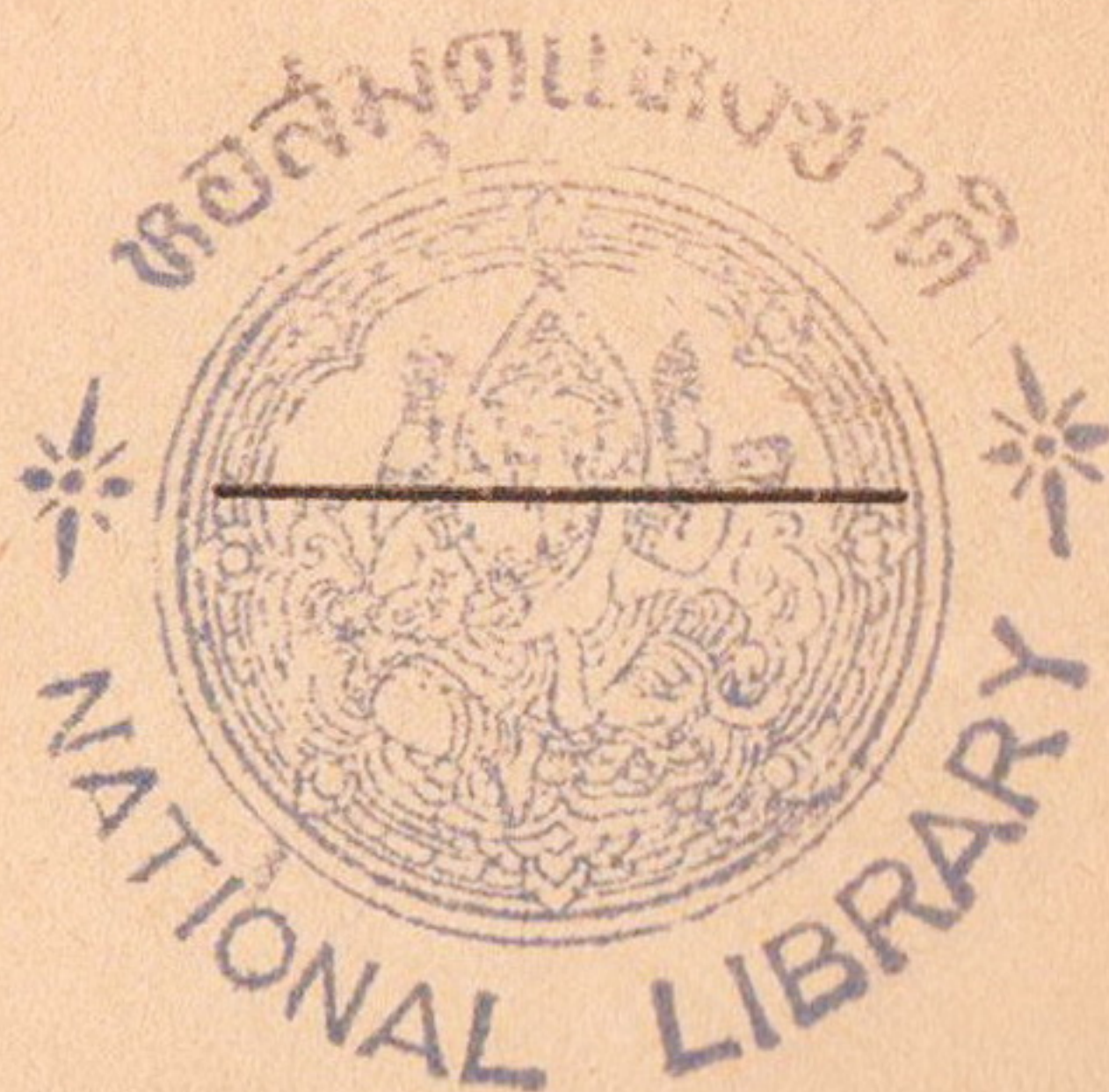
กาสรวลศรปราชญ์ ชอบบทประพันธ์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา กล่าว
ว่าศรปราชญ์ เป็น ผู้แต่ง

ทวาทศมาส ชอบบทประพันธ์ในสมัยเดียวกัน กับกาสรวลศร
ปราชญ์

หน้า ๓๓.

พวงจาว

นมนาง

หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์พานิชกิจ สแบกแมนส์ ถนนบำรุงเมือง พระนคร
นายสวัสดิ์ สิริสวัสดิ์ ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๕/๖/๕๕

